

ЗМЯНЕННІ І ДАПАЎНЕННІ Ў ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «АБ СРОДКАХ МАСАВАЙ ІНФАРМАЦЫІ»

В. І. Канюта

*Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом “Звязда”»,
вул. Б. Хмяльніцкага, 10А, 220013, г. Мінск, Рэспубліка Беларусь,
veronica_kanyuta@mail.ru*

*Научный руководитель – Т. У. Падаляк, доктар філалагічных навук,
дацэнт*

Вызначаецца сутнасць новаўвядзенняў Закона Рэспублікі Беларусь «Аб сродках масавай інфармацыі». Змяненні і дапаўненні канкрэтызуюцца, навацыям даецца экспертная ацэнка.

Ключавыя словы: журналістыка; сродкі масавай інфармацыі; закон; новаўвядзенне.

AMENDMENTS AND ADDITIONS TO THE LAW OF THE REPUBLIC OF BELARUS «ON THE MASS MEDIA»

V. I. Kanyuta

*Publishing institution «Publishing House “Zvyazda”»,
10A, Chmialniskogo Str., 220013, Minsk, Republic of Belarus
Corresponding author: V. I. Kanyuta (veronica_kanyuta@mail.ru)*

Research advisor – T. U. Padalyak, doctor of Philology, associate Professor

The essence of innovations in the Law of the Republic of Belarus «On the Mass Media» is determined. Changes and additions are specified, innovations are given an expert assessment.

Key words: journalism; mass media; law; innovation.

Комплексны дакумент, які рэгулюе дзейнасць сродкаў масавай інфармацыі ў Рэспубліцы Беларусь, быў прыняты 17 ліпеня 2008 года. Законам замацавана прававое рэгуляванне адносін у сферы масавай інфармацыі, прапісаны асноўныя прынцыпы дзейнасці медыя, удакладнены алгарытм фінансавання СМІ. Устаноўлены парадак заснавання і дзяржаўнай рэгістрацыі (перарэгістрацыі) сродкаў

масавай інфармацыі, распаўсюджвання інфармацыйнай прадукцыі. Вызначаны асаблівасці дзейнасці друкаваных, тэлевізійных і радыёвяшчальных СМІ, прававы статус суб'ектаў праваадносін у сферы масавай інфармацыі. Удзелена ўвага міжнароднаму супрацоўніцтву ў сферы масавай інфармацыі, канкрэтызуецца адказнасць за парушэнне заканадаўства аб СМІ.

У сувязі з імклівым развіццём сучасных тэхналогій, са з'яўленнем новых напрамкаў у дзейнасці медыя, а таксама асаблівасцямі геапалітычнай абстаноўкі, Закон Рэспублікі Беларусь «Аб сродках масавай інфармацыі» неаднаразова падвяргаўся карэкціроўцы. Змяненні і дапаўненні ў нарматыўны прававы акт уносіліся 12 снежня 2013 года, 20 снежня 2014 года, 11 мая 2016 года, 17 ліпеня 2018 года, 24 мая 2021 года, 14 кастрычніка 2022 года. Апошняя карэкцыя дакумента была ажыццёўлена 30 чэрвеня 2023 года [1]. Змяненні ў Закон Рэспублікі Беларусь «Аб сродках масавай інфармацыі» былі прыняты Палатай прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу 31 мая 2023 года, адобраны Саветам Рэспублікі Нацыянальнага сходу 14 чэрвеня 2023 года.

Новаўвядзенні абумоўлены правапрымяняльнай практыкай з мэтай прывядзення Закона «Аб сродках масавай інфармацыі» ў адпаведнасць з нормамі абноўленай Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь [2] і ліквідацыяй супярэчнасцяў з іншымі заканадаўчымі актамі, якія закранаюць праваадносіны ў інфармацыйнай сферы.

Законам «Аб сродках масавай інфармацыі» вызначаны асаблівасці функцыянавання навінавых агрэгатараў, прававы статус іх уладальнікаў. Пашыраны пералік падстаў для анулявання пасведчання аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі і абмежавання доступу да інтэрнэт-рэсурсу, сеткавага выдання, навінавага агрэгатора. Дэталізаваны патрабаванні да дзейнасці ўладальнікаў інтэрнэт-рэсурсаў, якія распаўсюджаюць прадукцыю тэлевізійных і (або) радыёвяшчальных сродкаў масавай інфармацыі. Удакладнены парадак дзейнасці замежных СМІ на тэрыторыі Беларусі. Замацавана магчымасць прымянення адказных мер у адносінах да замежных сродкаў масавай інфармацыі, інтэрнэт-рэсурсаў, журналістаў замежных медыя.

Неабходнасць унясення змяненняў у заканадаўства аб сродках масавай інфармацыі, на думку міністра інфармацыі Рэспублікі Беларусь У. Пярцова, абумоўлена глабальнымі геапалітычнымі змяненнямі, новымі эканамічнымі і тэхналагічнымі рэаліямі, выклікамі і пагрозамі сучаснасці. Аб гэтым кіраўнік ведамства казаў падчас пасяджэння дзявятай сесіі Палаты прадстаўнікоў сёмага склікання 18 красавіка 2023

года. Прадстаўляючы законапраект «Аб змяненні Закона Рэспублікі Беларусь «Аб сродках масавай інфармацыі» ў першым чытанні, У. Пярцоў звяртаў увагу на тое, што «інтэрнэт далёка не заўсёды служыць развіццю грамадства і дзяржавы. Віртуальнае асяроддзе стала інструментам інфармацыйных войн, накіраваных на разбурэнне грамадскіх асноў, маральных каштоўнасцяў, а часам і цэлых дзяржаў. Даступнасць інтэрнэту шырокай аўдыторыі надае гэтай праблеме глабальны, сусветны характар» (Звязда. 2023. 19 красавіка). Такім чынам, імклівае развіццё грамадскіх адносін у віртуальнай прасторы запатрабавала сур'ёзнага падыходу да вырашэння праблем, якія ўзнікаюць у інфармацыйным асяроддзі.

На тое, што ніколі раней узровень пагроз нацыянальнай бяспекцы не быў такім высокім, звярнула ўвагу намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па правах чалавека, нацыянальных адносінах і сродках масавай інфармацыі Палаты прадстаўнікоў Л. Ананіч. Карэкцёрка заканадаўства аб СМІ, па словах парламентарыя, у першую чаргу, звязана з тэхналагічнымі змяненнямі, якія пастаянна адбываюцца ў нацыянальнай інфармацыйнай прасторы. Па меркаванні Л. Ананіч, навацыі, змешчаныя ў абноўленым законе, «фактычна адлюстроўваюць рэальны стан тых умоў, у якіх працуе інфармацыйная прастора нашай краіны» (Звязда. 2023. 19 красавіка). Палажэнні абноўленага заканадаўства аб СМІ дазваляць Міністэрству інфармацыі аператыўна і адэкватна рэагаваць на праяўленне дэструктыўных выклікаў і пагроз, абараніць інфармацыйнае поле і грамадскую думку ў перыяд электаральнай кампаніі. У прыватнасці, уведзена норма закона аб забароне распаўсюджання інфармацыі грамадска-палітычнага характару ў перыяд электаральнай кампаніі ад арганізацый, якія праводзяць сацдаследаванні без атрымання адпаведных акрэдытацый.

Такім чынам, Закон Рэспублікі Беларусь «Аб сродках масавай інфармацыі» ў рэдакцыі ад 30 чэрвеня 2023 года накіраваны на забеспячэнне канстытуцыйнага права грамадзян на атрыманне поўнай і дакладнай інфармацыі, абарону дзяржаўных і грамадскіх інтарэсаў, гарантаванне нацыянальнай бяспекі ў медыйнай сферы.

Бібліяграфічныя спасылкі

1. Закон Рэспублікі Беларусь «Аб сродках масавай інфармацыі» [Электронны рэсурс]. URL: <https://pravo.by/document/?guid=12551&p0=H12300274> (дата звароту: 08.09.2023).
2. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь са змяненнямі і дапаўненнямі [Электронны рэсурс]. URL: <https://pravo.by/pravovaya-informatsiya/normativnye-dokumenty/konstitutsiya-respubliki-belarus/> (дата звароту: 10.09.2023).